

Varicella

MUDr. Olga Filipovská

Kožní oddělení, Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o. z., Krajská zdravotní, a. s., Ústí nad Labem

Dermatol. praxi 2012; 6(1): 50

Obrázek 1. Varicella, těžký průběh v dospělosti



Obrázek 2. Varicella – projevy na sliznici dutiny ústní



Varicella je vysoce nakažlivé onemocnění vyvolané virem *varicelly* a *zosteru* (VZV) ze skupiny alfaherpesvirů. Onemocnění postihuje hlavně děti, ale ve zhruba dvou procentech případů jsou postiženy osoby starší 20 let. Zatímco u dětí správná diagnostika planých neštovic nečiní zpravidla obtíže, u dospělých mohou vzhledem k vzácnému výskytu vznikat diagnostické rozpaky. Inkubační doba varicelly je 6–23 dnů, přenos se uskutečňuje vzdušnou cestou, nebo i transplacentárně.

Prodromální stadium trvá 2–3 dny a je variabilní, může být zcela asymptomatické, nebo doprovázené zvýšenou teplotou, únavou a malátností. U dospělých má onemocnění zpravidla těžší průběh. Samotné eflorescence se vyskytují hlavně v obličeji, na krku, ve kštici a na trupu, méně často na končetinách. Červené makuly se v průběhu několika hodin mění v papuly a vezikuly s čirým obsahem a erytémovým lemem v okolí, v dalších 1–2 dnech se mění v pustuly,

následně zasychající v krusty. Vzhledem k opakovanému výsevu projevů jsou u stejného pacienta patrné při klinickém vyšetření různé fáze vývoje, vzniká tak obraz přirovnávaný ke „hvězdné mapě“. Množství jednotlivých eflorescencí je individuální, o těžkém průběhu varicelly mluvíme při vzniku více než 500 vezikul. Diagnosticky důležitým a časným kritériem varicelly je výskyt vezikul ve kštici. Charakteristickým znakem jsou rovněž žlutavě povleklé eroze s úzkým erytémovým lemem na sliznici dutiny ústní v oblasti tvrdého a měkkého patra.

Kontagiozita pacienta začíná 1–2 dny před výsevem eflorescencí a trvá do zaschnutí krust.

Komplikace jsou vzácné, jedná se hlavně o bakteriální superinfekci s následným hojením jizvou. Vzácně se onemocnění může zkomplikovat vznikem meningoencefalitidy s mozečkovými příznaky (ataxií, vertigem), nebo intersticiální pneumonií doprovázenou dušností a hypoxií.

Pro diagnostiku varicelly většinou postačí klinický obraz, diagnózu významně podpoří současný výskyt eflorescencí ve kštici a na sliznici dutiny ústní.

Potvrzující význam má Tzanckův test – mikroskopické vyšetření otiskového preparátu ze spodiny a obsahu puchýře, sérologické vyšetření nebo PCR.

Článek přijat redakcí: 15. 1. 2012

Článek přijat k publikaci: 19. 1. 2012

MUDr. Olga Filipovská

Kožní oddělení, Masarykova nemocnice o. z.,
Krajská zdravotní, a. s.

Sociální péče 3 316/12A, 401 13 Ústí nad Labem
olga.filipovska@mnul.cz.